

SAGT OCH GJORT

SABO:S OCH KARLSTADS BOSTADS AB:S KUNSKAPSSEMINARIUM DEN 31 MARS 2009: MED KULTUREN SOM UTVECKLINGSKRAFT

UTVECKLING FÖR LEVANDE STADSDELAR

Kunskapsseminariet här på Orrholmen i Karlstad är det första i en serie om Levande stadsdelar som vi inom SABO genomför. Vi vet att det på många håll i landet pågår en rad olika lokala utvecklingsarbeten i samband med att miljonprogrammets stadsdelar rustas upp.

Det handlar om att hitta lösningar för större trygghet för de boende. Skapa säkra miljöer där människor i alla åldrar och med skiftande ursprung trivs och känner sig hemma. Men det handlar också om att hitta former för boendeflytande, aktiviteter som berikar fritiden och hur man hittar lokala arbetstillfällen.

Alla dessa frågor kommer högt på agendan oavsett var i landet vi befinner oss. Både problematiken och möjligheterna ser ungefär likadana ut. Kraften finns hos de boende, hos lokala företag, föreningar och organisationer. Samverkan är en förutsättning. Sedan måste naturligtvis var och en anpassa arbetet till livet i den egna stadsdel som behöver utvecklas för framtiden.

Ett bra sätt är ändå alltid att utbyta erfarenheter och ta del av den kunskap som finns hos våra kollegor. Orrholmen är ett gott exempel på en stadsdel som utvecklats till det bättre på senare år.

Och vi som var med på seminariet fick en mycket spännande dag!

Ulrika Sax, SABO

Kulturens kraft gör Orrholmen till ett gott exempel

Just nu befinner vi oss på Orrholmen i Karlstad. Ungefär samtidigt med inflyttningen i de 756 lägenheterna åren 1966-67 utsågs Karlstad till Årets Stad och Expressen gjorde en hel bilaga om Orrholmen. Det underjordiska garaget som både utgjorde parkeringsplats för de boendes bilar, cyklar och mopeder, och ledde stadsbusstrafiken ända fram till de tio husens trappuppgångar var unikt i sitt slag. Det här var det nya sättet att planera stadsdelar!

Av årtalet förstår ni att Orrholmen är en frukt av miljonprogrammet. Tankarna var goda och de som flyttade hit gjorde det med en positiv inställning. Lägenheterna var ju splitter nya och planerade med alla de moderniteter man kunde önska sig på den tiden.

Sedan gick det en tid och Orrholmen var inte längre det goda exemplet på bostadsområde. Garaget var grått av betong, mörkt och människor kände sig otrygga. Här var dystert och ogästvänligt. Skadegörelse hörde till vardagen.

Till slut kände en grupp boende här ute att det fick vara nog. Karlstads Bostads AB:s hade just infört en ny bovärdorganisation och till-

sammans kallade man till det första mötet med Garagegruppen. Det var år 2000 – alltså nio år sedan.

Att vi idag finns med som arrangör när SABO vill skapa erfarenhetsutbyte i arbetet med att aktivt jobba för utvecklingen av levande stadsdelar, är ett bevis för att idén med Garagegruppen var bra. Idag kan vi visa upp många goda exempel där kultur och

samverkan lett till det ena som lett vidare till det andra – och så vidare. Vår utvecklingsprocess pågår ständigt.

Välkommen till oss!

Mats Enmark och Torbjörn Eriksson,
Karlstads Bostads AB

SAGT OCH GJORT är en sammanfattning av innehållet från en av alla de kurser och konferenser som SABO håller varje år. Ansvarig utgivare: Nina Rådström-Oldertz, 08-406 55 72, nina.radstrom@sabo.se

GARAGEGRUPPEN PÅ ORRHOLMEN

Garagegruppen på Orrholmen i Karlstad kan liknas vid den nya tidens hembygdsförening. Den är löst sammansatt och har inte någon formell organisation eller styrgrupp. Den som vill är med, en kortare eller längre tid.

– Det viktiga för oss är inte att ha en massa möten och visa vårt arbete i fina protokoll, säger Torbjörn Eriksson. Vi är väldigt mycket "hands on", konkreta helt enkelt.

Bilder från seminariet.

PRODUKTION

Bevakning, foto och manus: Katarina Averås, www.averas.se • Formgivning: Stafett Reklambyrå, www.stafett.se

ETT BOSTADSBOLAG ATT VARA STOLT ÖVER

– Det ligger i kommunens strategi att skapa så attraktiva bostadsområden som möjligt i Karlstad. Det är en viktig del i vår strävan att uppfylla vår vision ”Livskvalitet Karlstad 100 000”.

Det konstaterar Claes Wallenius, styrelseordförande Karlstads Bostads AB och kommunalråd i Karlstad, när han hälsar 40-talet deltagare hjärtligt välkomna till SABO:s första kunskapsseminarium kring temat ”Levande stadsdelar”.

Karlstads Bostads AB är ett välskött kommunalt bolag vars arbete inom flera områden har rönt uppmärksamhet. För ett par år sedan byggdes passivhuset Seglet här ute på Orrholmen, och bolaget har belönats med ett miljöpris för ett aktivt arbete med energibesparing på flera håll i bostadsbeståndet.

– Karlstad är en stad som erbjuder

många fina lägen med vatten i närmiljön, säger Claes Wallenius. Vi har både Klarälvens delta och vi har Vänern med sina stränder här. Orrholmen är ett av våra bostadsområden som präglas av närheten till vatten.

I allmännyttans planer i Karlstad finns även nybyggnation av bostäder på vattnet. Just nu tar man fram nya kalkyler för kvarteret Sjögången, ett stenkast från Orrholmen.

Han berättar vidare om de sociala insatser som bostadsbolaget satsat på och som bevisligen har ökat trivsel och trygghet i flera bostadsområden. Orrholmen kommer vi att få höra mer om här idag, men det är bara ett exempel. Karlstads

Claes Wallenius,
ordförande KBAB.

Bostads AB är även engagerade i bland annat nattvandringar och hundkurser.

Som styrelseordförande har Claes Wallenius haft många tillfällen att delta i aktiviteterna på Orrholmen. Det har varit invigningar av konstverk, bok- och skivsläpp, en tidskapsel som förseglats för framtiden, många studiebesök och partiledare och ministrar som passerat på att

besöka det omtalade garaget i Karlstad.

– Vi har mycket att tacka vår eldsjäl Torbjörn Eriksson för. Skillnaden mellan genialitet och galenskap kan vara hårfin, säger Claes Wallenius, med glimten i ögat, innan han lämnar över ordet till dagens första föreläsare.

GUNNAR SVENSSON:

”Jag tror på kulturinsatser i våra bostadsområden”

Kultursatser i våra bostadsområden behöver inte alls följa det som är konventionellt.

– Släpp gärna loss galenskapen, med nya aktiviteter och konstformer, säger Gunnar Svensson, som arbetat med kultur i olika former genom många årtionden.

Gunnar Svensson är speciellt inbjuden till kunskapsseminariet för att som inledning ge oss perspektiv till dagens kulturpolitik. Han var med och drev arbetet av den första kulturpropositionen i Sverige som kom 1974. Under 1980-talet var han sedan statssekreterare vid utbildningsdepartementet och närmaste medarbetare till dåvarande kulturministern Bengt Göransson (S).

– Mina meriter från bostadsområden hämtar jag från privatlivet som boende i förorten, säger han. Vi flyttade in i Gubbängen utanför Stockholm 1947. Miljonprogrammets bostadsområden är ju även de ofta att betrakta som förorter, oavsett var i landet de finns.

Då, i mitten av 1970-talet, var det staten som var pådrivare i kulturpolitiken. Det var från högre ort

som initiativen kom, här fanns motorn.

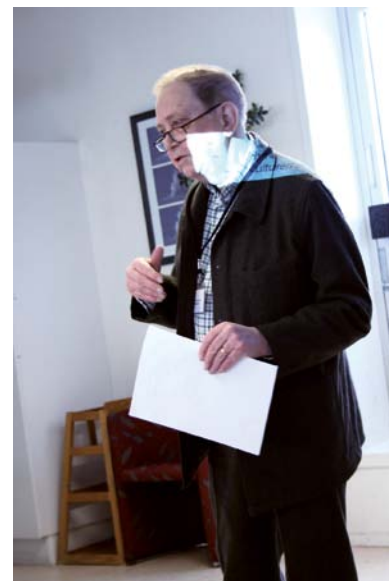
– Idag ser vi en situation som är precis tvärt om, säger Gunnar Svensson. Det som är levande och som utvecklas är de idéer som finns hos kommuner, konstnärer, musiker och andra kulturutövare. Fokus har hamnat lokalt.

En ny typ av samhällen

Gunnar Svensson menar att förorterna som planerades, byggdes och befolkades var idealistiska projekt. De var en strävan efter att skapa en ny typ av samhällen som skulle skilja sig från innerstaden som brottades med sina egna problem. Till förorterna lokaliserades även biografier, samlingslokaler och musiksalar. Här anlades utomhusscener för teater och andra uppträdanden.

– Men ser vi på Årsta till exempel, som var en av de första så kallade grannskapsförorterna, så stod de fina lokalerna tomma. Människorna följde sina gamla vanor och åkte tillbaka in till Söder för att ha roligt.

– Kanske insåg man inte på den tiden vilka mänskliga insatser som behövs för att skapa liv. >>

>> Många förorter och miljonprogramsområden miste sin glans och glömdes bort i städernas utkanter.

– Det har gjorts många försök att återuppliva dem. Men jag tycker att man har lagt alldeles för stor vikt vid att prata om hur dessa områden ser ut. Som om det skulle vara en lösning att riva och bygga om på annat sätt.

Gunnar Svensson säger att han tror på helt andra insatser. Idag är han engagerad i Hökarängens centrum. Problemställningarna som finns här tycker han är så pass generella att de även går att överföra till andra stadsdelar eller bostadsområden runt om i landet. Forskare inom arkitektur och samhällsbyggnad samt kulturgeografer ska gemensamt studera hur en avsmnad förort kan få liv.

– Teoretiskt sett tittar man på förtätning, hur centrum genom sitt erbjudande ska bli mer attraktivt, med fler butiker, fler verksamheter samt

kulturinsatser. Men vi måste ställa oss frågan vad som är realistiskt vad som ger effekt. Förtätning är ju poppis och pågår, men det finns en risk att den gamla identiteten försvinner, tidigare grönområden bebyggs och istället för förbättringar upplever de boende försämringar.

– Därför har jag en stark tro på kulturinsatser! Dessutom får vi inte glömma en mycket viktig sak när vi planerar vårt samhälle – och det är mötesplatser. Här kan allmännyttan vara till stor hjälp. Flytta in kulturen i våra bostadsområden.

Gunnar Svensson avslutar med en uppmaning innan han lämnar över ordet till Mats Enmark och Torbjörn Eriksson från Karlstads Bostads AB.

– Satsa gärna på det som känns lite galet, på nya konstformer. Och det har jag förstått att ni vet mycket mer om än jag!

MATS ENMARK:

”Hyresrätten står inför flera utmaningar”

Miljonprogrammets bostäder kommer att vara människors hem i lång tid framöver. Därför måste vi utveckla hyresrätten och försvara dess existens. Det är en stor utmaning för allmännyttan. Det konstaterar Karlstads Bostads AB:s vd Mats Enmark när han tar vid som berättare på seminariet.

Han fortsätter genom att svepa med handen över storbilden som visar en vacker gryningsbild över det bostadsområde där vi befinner oss: Orrholmen.

– Det här är gårdagens boende, säger han. Men det kommer också att vara morgondagens boende. Därför måste vi utveckla och förändra för långsiktighet.

Förändrad inriktning

Mats Enmark kom till Karlstads Bostads AB för 15 år sedan. Då var inriktningen nybyggnation. Men tiderna förändras och de senaste åren har arbetet främst, förutom några

Mats Enmark,
vd KBAB.

Han gör uppskattningen att nästan två tredjedelar av bolagets bostäder byggdes under miljonprogrammets årtionde. Det är en stor utmaning att göra dessa så attraktiva att Karlstadsborna flyttar hit genom ett eget förstahandsval.

– Hyresrätten måste fylla sin egen roll och vara ett bra eget boendevalternativ, konstaterar Mats Enmark.

Att vi idag befinner oss just på Orrholmen i

Karlstad beror på att det här finns mycket goda exempel på boendeutveckling som Karlstads Bostads AB gärna vill dela med sig av.

– De mervärden som vi skapar här, med bland annat kulturinslag och aktiviteter, växer över tid. En del av det vi gör har varit ifrågasatt – är detta verkligen något som ett kommunalt bostadsbolag ska hålla på med? Men jag menar att denna typ av fastighetsförädling är mätbar på

sikt. Den är en del av en viktig helhet.

Musik blev startskottet

– Det finns helt klart en affärsnytta. Och det finns en samhällsnytta som kommer såväl oss som våra ägare, Karlstads kommun, till godo.

Under många år var det en fråga som hängde i luften här ute på Orrholmen: Vad ska vi göra med garaget? Miljön var trist och grå. Klimatet långt ifrån tryggt. Skadegörelse hörde till vardagen. Det var helt enkelt en otrevlig plats. Något behövde göras, men var börjar man?

– Vi började med att spela musik!, säger Mats Enmark och lämnar över ordet till Torbjörn Eriksson, som både bor på Orrholmen och är en eldsjäl i utvecklingsarbetet i Garagegruppen.

FAKTA KARLSTADS BOSTADS AB

- 500 000 m² uthyrningsbar yta i ett bestånd på 6686 bostäder.
- Har 16% av bostadsmarknaden i Karlstad.
- Omsättning ca 400 Mkr
- Balansomslutning 2 263 Mkr
- Genomsnittlig hyra 812 kr/m² (2008), 3 rok 68 m² 4600 kr/mån
- 110 medarbetare
- Vakanta bostäder < 0,1 %
- Resultat 8,9 (23,3) Mkr

TORBJÖRN ERIKSSON:

”Människor har kraften att förändra”

Kulturen har visat en stark utvecklingskraft på Orrholmen i Karlstad. Det finns flera framgångsfaktorer: Delaktighet och samverkan mellan boende och bostadsbolag, lyssna och för en öppen dialog, skapa allianser med andra aktörer i samhället, att jobba konkret och informellt, jobba medvetet med media. Se inte utvecklingen som ett projekt – den är en ständigt pågående process.

Och det bästa av allt: Det behöver inte alls kosta mycket pengar.

Här ute på Orrholmen finns det nog ingen som inte känner till Torbjörn Eriksson. Den som tar en promenad tillsammans med honom genom garaget eller genom grönområdet får räkna med att ta samtalspaus titt som tätt. Själv gör han det med glädje och engagemang varje gång.

Tillsammans med alla idéer som han har varit med att förverkliga är det inte konstigt att han kallas allt från eldsjäl till halvgalen. Det han gör – det gör han med hjärtat. Och med en tro på att det är människornas egen kraft, när de får möjlighet att använda den, som gör skillnad och skapar bestående resultat.

– Jag har bott här ute sedan början av 1970-talet, säger han. Den här miljön har gett mig massor av erfarenheter och insikter om vad som behövs för att åstadkomma förändring.

Myten om Orrholmen

På den tiden höjde vänner och bekanta på ögonbrynen en extra gång när han berättade vart han planerade att flytta med sin familj. Han fick höra att barnen skulle bli ligister, att förråd, cyklar och bilar med säkerhet skulle utsättas för skadegörelse, och att de skulle känna sig otrygga.

– Det fanns helt klart ett stort mått av mytbildning kring Orrholmen och människorna som bodde här. Många som hade självklara åsikter och ”visste” hade dock aldrig satt sin fot på Orrholmen.

Inför det nya årtusendet införde Karlstads Bostads AB en ny organisation med bovärdar anställda ute i bostadsområdena. Med i den utflyttningen fanns bovärderna Gunnar Breitreuz,

och han hade en idé att samla de boende helt informellt och diskutera hur Orrholmen med sitt beryktade garage skulle kunna bli ett trevligare bostadsområde. Torbjörn Eriksson var med från början.

– Vi började med något så enkelt som en enkät där alla fick vara med och tycka till och komma med förslag. Vi fick riktigt många svar, både långa och korta varianter. Det fanns ett idéflöde vi aldrig hade kunnat drömma om!

Aktiviteterna avlöser varandra

Och som Mats Enmark redan nämnt så blev den första åtgärden att installera en musikanläggning i garaget som spelade klassisk musik dygnet runt. Anläggningen invigdes i november 2003 av chefen vid Värmlandsoperan. Det kom cirka 700 personer.

Och i den andan har aktiviteterna sedan dess avlöst varandra. Orrholmsgaragets väggar pryds en efter en med nya konstverk och här finns en tidskapsel nedgrävd med hälsningar från dagens Karlstadsbor till de som bor här om 200 år. Ministrar och partiledare har kommit på studiebesök. Här har skrivits poesi som sedan getts ut i bokform. Det finns en cd med tonsatta dikter och en vacker bok som berättar historien om Orrholmen. Boken har fått ett hederspris som en av Värmlands vackraste böcker. Och en av låtarna från cd-skivan har legat listetta på Värmlandstoppen i över två månader.

Processen pågår fortfarande. Den som vill följa den fortsatta utvecklingen kan göra det på Garagegruppens egen hemsida www.orrholmen.nu

Torbjörn Eriksson är numera inte bara boende på Orrholmen. Han har de senaste åren jobbat på konsultbasis på uppdrag av Karlstads Bostads AB. Ett syfte är att det framgångsrika arbetet här ska sprida sig till bolagets övriga bostadsområden.

Torbjörn Eriksson, Orrholmens Garagegrupp.

LISS ANNIKA SÖDERSTRÖM:

Järn och stål i konstnärliga farthinder

HDK Steneby samverkar sedan en tid tillbaka med Karlstads Bostads AB. Relationen är ett typiskt exempel på en situation där båda parter har mycket att vinna. Studenterna på konstnärsutbildningen får verkliga projekt att jobba med, och bostadsbolaget får möjlighet att berika sina bostadsområden med konst som också fyller en funktion.

Vid HDK Steneby, som är en del av Göteborgs universitet, finns 24 studieplatser med inriktning på Järn & Stål – offentlig gestaltning på kandidat- och magisternivå. I Dals-Långed i Dalsland har skolan en verkstad på 1 200 kvadratmeter.

– Vi är den enda konstnärsutbildning i Sverige som helt och fullt arbetar med offentlig gestaltning, berättar professor Liss Annika Söderström. Samarbetet ger oss en stor pedagogisk vinst. Det är oerhört värdefullt att jobba med ett område dit studenterna kan komma ut och uppleva miljön på plats.

Konstverk med säkerhetsaspekter

Det projekt som pågår just nu utspelar sig i ett annat av Karlstads Bostads AB:s miljonprogramsområden. Rud som ligger några kilometer nordost om stadskärnan är ett stort område med en mix av både höghus och lite lägre flerbostadshus. Även bostadsområdet Växnäs i Karlstad ingår i samarbetsprojektet. Uppdraget är att skapa konstfulla bommar och/eller farthinder som hindrar biltrafik att ta sig in i området.

Det är dock mycket att tänka på för studenterna. De konstverk som till sist ska komma på plats på Rud måste uppfylla alla krav på säkerhet. De får inte vara

farliga för barn, djur eller andra i området, och de får inte utgöra ett fast hinder så att till exempel inte brandkår eller ambulans kan komma nära bostadshusen.

För några veckor sedan presenterade studenterna sina första förslag för Karlstads Bostads AB. Samma dag bjöds även de boende in till Öppet hus för att ta del av förslagen och komma med synpunkter kring hur de vill ha det. Nu under sen-våren ska förslagen slutföras.

– Brukarkontakten är jätteviktig. Att möta omvärlden är ju ett av universitetets uppdrag. Det här blir vårt sätt att uppfylla det, genom att få jobba praktiskt i de här miljöerna.

Före samarbetet mellan HDK Steneby och Karlstads Bostads AB kom igång på allvar har det varit många funderingar kring hur man löser juridiken. Varje enskild konstnär äger ju upphovsrätten till sitt konstverk.

– Vi har formulerat ett avtal mellan skolan och beställaren. Dessa kommer naturligtvis att se olika ut beroende på uppdragets karaktär. För de vinnande bidragen kommer vi sedan att upprätta egna avtal mellan beställaren och konstnären.

Liss Annika Söderström avslutar med att hälsa alla som jobbar med boendeutveckling välkomna till skolan.

– Kom och hälsa på!

Samtalstorg: Drama

Finns det en konflikt mellan att satsa på kultur i ett bostadsområde och att sköta underhållet? Under kunskapsseminariet berättade Karlstads Bostads AB vd Mats Enmark, att bolagets engagemang för att utveckla Orrholmen med hjälp av kulturaktiviteter vid några tillfällen har ifrågasatts. Är konst, musik, design och poesi verkligen sådant som allmännyttan

ska hålla på med? Ja, hävdar Mats Enmark. Satsningarna på Orrholmen genererar både affärsnytta för bolaget och samhällsnytta för ägaren, Karlstads kommun och företaget.

Hur diskussionerna kan låta iscensattes i den dialog som två skådespelare framförde i garaget för en av work shop-grupperna.

SVANTE KARLSSON:

Landskapet och kulturen hänger ihop

Vandringmännen förr i tiden hade ett ordspråk: "Det är mina skogar, men det är inte jag som äger dem". På samma sätt har Orrholmsborna tillägnat sig sitt bostadsområde.

Det menar Svante Karlsson som är kulturgeograf och forskar vid Karlstads universitet. Att vara kulturgeograf innebär, som han uttrycker det, att inta fönsterplats i tillvaron. Det betyder att han gärna studerar en speciell plats och sedan söker svar på frågorna: Varför ser den här platsen ut just så här? Varför ser det olika ut på olika platser?

– Kultur är alltid i förändring. Kulturen ÄR inte, den är i ständig rörelse. Det finns en interaktion mellan kulturen och platsen, säger Svante Karlsson, och visar en storbild med rubriken "Kulturens landskap. Landskapets kultur."

– Det finns olika sätt att förhålla sig till landskapet och hur det utvecklas, fortsätter han. Här i Orrholmsgaraget finns till exempel en idé om att det fysiska landskapet påverkar oss människor och hur vi tänker.

Samband mellan välstånd och kultur

Därefter går han vidare i sitt resonemang genom att peka på exempel i historien och världen som visar att det kan finnas ett samband mellan ekonomiskt välstånd och en blomstrande kultur. Värmland kring sekelskiftet var en sådan miljö.

– Vi såg ett näringsliv som var på toppen, samtidigt som poeter, tonsättare, målare och författare hade sin arena här, och uppmärksammades långt utanför länets gränser.

En annan plats i världen som på senare tid har visat upp samma tydliga koppling, är enligt Svante Karlsson, de västra delarna av USA där utvecklingskurvorna för nya kulturer med bland annat musiken som grund, och företagsekonomiska framgångar med ny teknik följer varandra.

Sedan delar han med sig av ytterligare en iakttagelse och slutsats:

– Varje plats har sin tid, men varje tid har också sin plats. Det finns platser som har fått vara betydelsefulla för ett tag, de satte ett avtryck i vår ekonomi, men sedan var dess tid förbi.

Konsumtionskulturen

Det finns också platser som kan komma igen, som har förmågan att förnya sig när förutsättningarna förändras. Töcksfors, på gränsen till Norge i västra Värmland, är en sådan plats. Efter tunga år i spåren av industrinedläggningar har man hittat en ny växande kultur som får näringslivet att ta fart igen: Konsumtionskulturen. Här skapas en handelsplats dit norrmännen vallfärdar.

Svante Karlsson talar också om "kulturmöten". Då kring förra sekelskiftet var herrgårdarna i Värmland platser där kulturens utövare träffades och även mötte sin publik. Idag har vi till exempel Arvikafestivalen som växer sig allt större för varje år som går.

Samtalstorg: Garagepoesi

Går det att skapa poesi i ett garage? Vilka ord hittar ut på pappret för den som känner, iakttar och lyssnar i denna speciella miljö? Bengt Berg, välkänd poet, författare och förläggare i Värmland fanns med som vägledare och inspiratör vid ett av samtalstorgen. Läs njut och hitta din egen upplevelse!

”Snabbköpet på Orrholmen
drevs av Per-Åke & Inga
Populärt och tillströmning av kunder
På 60-talet närmast ett under
Det var bara att ringa
Beställa delikata kåldolmen”

Anders Heimer, Studieförbundet Vuxenskolan

”Gammal herre med mustasch
trivs i Orrholmens garage
Bilar glider in och ut
Fin musik tar aldrig slut.
Här jag sitter skönt på stolen
Längtar inte upp till solen
Men kanhända drömmer bilen
Att få rusa fram som pilen”

Gunnar Svensson, fd statssekreterare

”Bilar, betong, blåsande bensin
Barn, barnvagnar, babbel
Bleka brunnar, brummande bussar
Bara ben ses bara ute”

Therese Berg, SABO

”Förr var jag gammal
nu är jag ung
Jorden är ung
Men början känns tung
I garaget fylls bagaget
Förr var jag svensk
Nu är jag osvensk
Allt detta skrev jag i garaget
Med musik klingande från taket”

**Jan Karlsson, Hyresgästföreningen
region Stockholm**

”Det stod en bil uti staden
Som hellre åkt ut till baden
Men rätt nöjd ändå
När han sig såg på
I Orrholmsgaraget var han en i raden”

Agneta Hedälv, Mimer Västerås

Samtalstorg: Musik

Flera av kulturaktiviteterna i Orrholmsgaraget har haft musik som tema. Inspirerade av musikern och kompositören Leif Nahnfeldt fick seminariedeltagarna själva prova på att skapa musik på plats i garaget. Det bestämdes snabbt att texten skulle vinklas utifrån en busschaufförs upplevelse av garaget där tre av Karlstadsbuss linje 5 hållplatser finns. Leif Nahnfeldt gjorde därefter en snabbkomposition med hel orkester som spelades upp som avslutning på dagen.

EN BUSSCHAUFFÖRS BERÄTTELSE

Där femmans linje vänder
kör jag in i ett garage
härinne ryms berättelser, en livets
vernissage
Jag ser leenden av lycka, jag ser
sorg och tunga steg
en plats där livet skiftar
som ett år på bondens teg

Genom vindrutan på bussen
ser jag människor av alla slag
på väg till sina möten
på väg hem från en arbetsdag
Man undrar vad de tänker
vad de gör i sina liv
vad de drömmer om på natten
vad de har för tidsfördriv

Refr

Här finns skydd för trötta bilar
och för människor på språng
och där möts dom mitt i steget
utav konstverk, dikt och sång
Det som förr var smuts och grå-
het
kan bli någons drömpalats
som står där stolt och ståligt
vid min bästa busshållplats

Stick

Det är mötet mellan människor
i en bullrig stor oas
där vi fylls av ljud och färger
i vårt älskade garage

Efter verksamheten vid de olika samtalstorgen och en rundvandring i Orrholmsgaraget samlas seminariedeltagarna åter upp i Hyresgästföreningens lokal. Karlstads Bostads AB:s vd Mats Enmark och Torbjörn Eriksson från Garagegruppen tar tillfället svara på frågor och ta emot synpunkter om arbetet som har gjorts och processen som pågår.

Här följer ett antal kortare noteringar från eftermiddagen.

Karlstads universitet en viktig partner

Mats Enmark konstaterar att det är av stor vikt för hela Karlstads kommun att jobba i nära samverkan med Karlstads universitet. Han hoppas dessutom att någon student eller forskare med lämplig inriktning närmare och mer vetenskapligt vill studera vilka mervärden kulturen har tillfört på Orrholmen och andra bostadsområden.

Med anledning av detta tipsade en av seminariedeltagarna om tidigare forskning som är gjord med liknande frågeställningar. Då var det 1970-tal och platsen var Tensta i närheten av Stockholm. Då kom forskarna fram till att förankringsarbetet var det viktigaste, något som också Torbjörn Eriksson poängterade som en framgångsfaktor på Orrholmen.

– Samhället har naturligtvis förändrats, men det kan ändå vara värdefullt att ta del av tidigare forskning.

Ökat varumärke för Orrholmen

En deltagare som bor och verkar i Karlstad berättar att han tycker att Karlstads Bostads AB verkligen har lyckats med att öka Orrholmens varumärke som ett attraktivt bostadsområde. Han utifrån sitt perspektiv talar han till och med om ett ”kraftigt lyft”, och fortsätter:

– Det vore intressant att se hur man kan få fler att vilja vara med och bygga samhället, och på så sätt stärka varumärket för fler stadsdelar.

Men har han också en fundering kring hur man får det att fungera lika bra som på Orrholmen i de fall där det finns flera fastighetsägare som förvaltar bostäder på området.

Mats Enmark berättar då att det i andra stadsdelar redan finns en dialog mellan olika fastighetsägare. Bland annat på Kronoparken i Karlstad, som är ett annat stort och utbredd bostadsområde som byggdes under miljonprogrammet.

Sökes: En Torbjörn Eriksson på Kronoparken!

Det behövs eldsjälar för att ett arbete så som det på Orrholmen ska lyckas. Därför vill Karlstads Bostads AB hitta fler av typen Torbjörn Eriksson som bor i andra stadsdelar, och

som vill jobba på ungefär samma sätt.

– Vi har faktiskt tänkt oss att annonsera efter ytterligare en Torbjörn, säger han, fullt på allvar, men med glimten i ögat.

Utvärdering av samarbete

Ett nästa steg i samarbetet mellan Karlstads Bostads AB och HDK Steneby är att utvärdera vilka positiva effekter samarbetet innebär för de olika parterna. Dessutom är det viktigt att se vilka fördelar det finns för Karlstads kommun som helhet med de projekt som genomförs.

– Vi ska också gå in med en gemensam ansökan till Konstrådet för att få resurser att fortsätta tillsammans, säger Torbjörn Eriksson.

Om demokrati och deltagande

Gunnar Svensson tycker att det vore intressant att studera Orrholmen med infallsvinklar som tar upp både integrationsfrågor och kulturpolitik.

– Demokrati och deltagande får ett nytt konkret uttryckssätt. Det kanske i praktiken ska definieras på ett annat sätt än att man går på ett möte och säger vad man tycker. Istället så gör man saker, det händer något konkret och direkt.

"Inte mysigt i garaget"

Efter rundvandringen i garaget och en visning av de konstverk som nu gör miljön där nere under jord trevligare, så finns det trots allt röster bland seminariedeltagarna som inte tycker att det är så mysigt. Frågan till Karlstads Bostads AB är varför man inte hellre vill att människor ska röra sig ovan jord.

Det främsta skälet är att Orrholmen är ett område där fordonstrafik inte leds in bland bostäderna. Anledningen till att garaget utformades som det gjorde en gång i tiden, var just att bussar och parkeringsplatser ändå skulle komma nära trappuppgångarna till de tio husen. Så är det än idag. Det finns totalt tre busshållplatser inne i garaget. Alla P-platser finns också under jord, tillsammans med flera cykelparkeringar.

– Vi vet att de som bor här upplever det som hög kvalitet att bussen går ända in i garaget, och att det är nära från hållplatserna och upp i husen, säger Mats Enmark.

Aktiviteter även utanför garaget

Bovärden Gunnar Breitkreuz berättar att det nu också finns planer på att komplettera Garagegruppen på Orrholmen med en Boendegrupp. Denna skulle då träffas och jobba med utvecklingen av området som helhet.

– Det är ofta mycket folk ute på gårdarna, säger Gunnar Breitkreuz. Folk från de olika husen solar, fikar, leker, samlas och umgås betydligt mer nu än tidigare. Detta är ett resultat av det som har hänt i garaget.

Tips: Jobba med belysningen!

Andreas Eliasson som jobbar på Karlstads kommuns stadsbyggnadskontor kommer med ett konkret tips till Karlstads Bostads AB.

– Man skulle vinna mycket trygghet genom att se över belysningen i garaget, säger han. Den är viktigare för trivselen än vad man först kanske tror. Jag tycker också att man kan se över entréerna till garaget.

Nu finns ett värdefullt nätverk

Ulrika Sax från Sabo summerar dagen genom att konstatera att man nu uppnått ett första syfte med den seminarieriet som fått namnet "Levande stadsdelar".

– Nu har vi en mötesplats och jag hoppas att dialogen i de här frågorna aldrig ska ta slut. Nätverksbyggande behöver inte vara svårt och krångligt. Jag hoppas att vi ses snart igen, nästa gång i Malmö den 7-8 maj.

Levande stadsdelar runt om i landet

Kunskapsseminariet på Orrholmen i Karlstad var det första av SABO:s serie om Levande stadsdelar. Redan nu har vi planerat för ytterligare fyra dagar som vi hoppas att du vill boka in i din almanacka redan nu.

Seminarierna är lokalt förlagda och genomförs i samarbete med olika medlemsföretag. De har alla olika infallsvinklar. Det finns mycket att lära av alla de utvecklingsarbeten som genomförts, pågår för fullt eller planeras. Innehållet kommer att bestå av en mix med föreläsningar, studiebesök och diskussioner. Vi på SABO tror att detta är ett bra sätt för oss att lära känna varandra bättre – och utmärkta tillfällen att överföra kunskap i frågor som rör oss allihop.

7-8 maj 2009

”Från ord till handling genom nära förvaltning”. Herrgården i Malmö. I samarbete med MKB Fastighets AB.

26-27 augusti 2009

”Gårdar, grannar och gemenskap”. Boinflytande- och bodemokratidagar i Göteborg. I samarbete med Bostads AB Poseidon och Hyresgästföreningen Region västra Sverige.

22 oktober 2009

”Hur får vi tryggare bostadsområden?” Kunskapsseminarium i Kristianstad. I samarbete med Kristianstadsbyggen AB

20 januari 2010

”Plats för barn och unga”. Kunskapsseminarium i Sigtuna. I samarbete med Sigtunahem AB.

Inbjudan och information finns på www.sabo.se

AVSLUTNINGSVIS...

Kontakta oss om du vill diskutera dessa frågor, eller få hjälp att ordna en företagsförlagd kunskapsdag på temat Levande stadsdelar.
Information: Ulrika Sax 08-406 55 13, ulrika.sax@sabo.se och Therese Berg 08-406 55 53, therese.berg@sabo.se

SABO SVERIGES ALLMÄNNYTTIGA BOSTADSFÖRETAG
Besöksadress Vasagatan 8–10, Box 474, 101 29 Stockholm
Tel 08-406 55 00, fax 08-20 99 04, hemsida www.sabo.se, e-post info@sabo.se

Medarrangör:

